

Зокрема, недотримання в тексті чинного Закону України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людини» (далі – Закон) вимоги щодо забезпечення принципу юридичної визначеності, ясності та недвозначності правової норми.

Суперечливим, наприклад, є зазначений у ч.11 ст. 16 Закону перелік «близьких родичів» померлої особи, у яких запитується згода на вилучення анатомічних матеріалів для трансплантації з тіла особи, яка не зробила відповідне волевиявлення за життя, з огляду на відсутність їх черговості в ієрархічному порядку [2]. Тобто відсутні належні правові механізми надання ними такої згоди, у тому числі у разі заперечень інших близьких родичів.

Отже, задля підвищення рівня довіри населення до системи трансплантації та успішного її впровадження в Україні правове регулювання трансплантації людських органів від померлого донора потребує подальшого удосконалення.

Використані джерела:

1. Комітет з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування провів круглий стіл щодо перспектив запровадження трансплантації в Україні. Верховна Рада України : веб-портал. URL: <https://rada.gov.ua/print/182443.html> (дата звернення: 05.12.2019).

2. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині : Закон України від 17 трав. 2018 р. № 2427–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2427-19> (дата звернення: 05.12.2019).

*Аксютіна А. В.,
старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН ЧЕРЕЗ НАДАННЯ ЇМ ЯКІСНИХ КУЛЬТУРНИХ ПОСЛУГ

Важливою передумовою рівня соціального та духовного розвитку, можливості творчої реалізації особистості є доступність культурних надбань і культурних ресурсів через надання населенню якісних, доступних та відкритих культурних послуг. В першу чергу, мова йде про доступність нових технологій та сучасних форм культурного самовираження, незалежно від місця проживання, статусу, приналежності до певної соціальної чи етнічної групи.

Низька якість культурних послуг, пов'язана насамперед з проблемами

їх правового забезпечення, неминуче відображається на нинішньому та майбутніх поколіннях, приводячи до духовного жебрацтва, фальсифікації історії, втрат історичної пам'яті, знищення інтелектуального та творчого потенціалу суспільства в цілому. Наразі характерними проблемами, що гальмують загальну концепцію адміністративно-правового забезпечення населення культурними послугами, є: недосконалість правового регулювання; недостатність обсягів державного фінансування культурних послуг; відсутність спеціалізованих суб'єктів адміністративно-правового забезпечення населення культурними послугами на місцях; відсутність спеціальної професійної підготовки та недостатня кількість кваліфікованих кадрів культурної сфери; відсутність інформаційної підтримки процесу надання культурних послуг; низький рівень залучення органами державної влади та органами місцевого самоврядування громадських інституцій, які репрезентують процес надання культурних послуг, та ін.

За результатами опитування, проведеного німецьким культурним центром «Гете-Інститут» в Україні, метою якого було виявлення диференціації задоволення потреб у послугах сфери культури у великих і малих містах, головними причинами, з яких мешканці маленьких міст не відвідують культурні заходи, є брак цікавих подій (34 %), коштів (28 %) та часу (25 %). Водночас більшість респондентів у великих містах (51 %) посилаються насамперед на брак часу і лише 14 % - на відсутність цікавих заходів. Це підкреслює більшу концентрацію та різноманіття заходів і подій у великих населених пунктах порівняно з малими. За своїм характером найбільш поширеними культурно-мистецькими заходами у великих містах є концерти, у малих - виставки [1; 2].

Отже, надання населенню якісних культурних послуг априорі неможливе без створення ефективної системи впливу держави на процеси розвитку культурного простору країни, без запровадження нової моделі публічного адміністрування галузю, побудованої на засадах децентралізації управління та підвищення ролі регіональних органів влади, оскільки наявна система управління культурою не враховує змін, які відбулися в культурі порівняно з минулим ХХ століттям.

Високий рівень надання населенню культурних послуг також залежить від належного правового забезпечення цього процесу. Не зважаючи на розмаїття нормативних джерел, які прямо чи опосередковано на сьогодні сприяють реалізації культурних потреб громадян та забезпеченню населення культурними послугами, окремі експерти справедливо вважають, що на практиці, законодавство не забезпечує належних умов для розквіту культури або реальної підтримки її розвитку з огляду на недостатню реалізацію норм, що гарантуються законодавством у галузі культури; відчутною є проблема, пов'язана із розбіжностями й суперечностями у законодавчих актах.

Приклади ситуацій, у яких законодавство радше заважає, аніж допомагає, включають патерналістські практики, що стримують процеси розвитку,

управління й урізноманітнення культурних галузей. У Законі України «Про культуру» так само бракує положень про покращення співпраці між НУО та державними структурами. Є також системні питання, що стосуються нового закону: наприклад, формулювання, пов'язані з керівними кадрами культури, повноважень державних службовців, і, хоча йдеться про «права», на практиці ці права не використовуються.

Взагалі й сам Закон України «Про культуру» містить багато зауважень, серед яких зокрема:

по-перше, повна відсутність інституційних засад функціонування культурної сфери, невизначеність функцій та повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування (в тому числі Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, відповідного центрального органу виконавчої влади) щодо забезпечення населення культурними послугами;

по-друге, окремі норми закону не мають смислового навантаження і не зрозуміло яку мету переслідують. Наприклад, стаття 13 проголошує необхідність сприяння створенню єдиного культурного простору України та збереженню цілісності культури. У частині 1 цієї статті проголошено, що органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування під час підготовки пропозицій щодо формування та здійснення державної політики у сфері культури повинні враховувати необхідність створення єдиного культурного простору України та збереження цілісності культури. Проте конкретних заходів щодо реалізації такого обов'язку не передбачено;

по-третє, означена по тексту необхідність забезпечення населення культурними послугами не знайшла продовження в законі, насамперед визначення їх видів, сфер та порядку надання;

по-четверте, деякі положення закону мають декларативний характер особливо в частині реалізації громадянами права на доступ до культурних цінностей та культурних благ. Власне критерій доступності відповідних культурних послуг нормативно не визначений;

по-п'яте, більшість гарантій, які забезпечує держава працівникам культури, що працюють у державних і комунальних закладах культури, визначених у розділі VI закону, мають декларативний характер і не передбачають реальних механізмів їх реалізації.

Отже, необхідність вдосконалення чинного законодавства у сфері культури не викликає сумнівів. Більше того, окремі сфери культурного життя країни і досі перебувають поза межами законодавчого регулювання, що стосується, насамперед, діяльності неприбуткових організацій в галузі культури, клубної справи, виконавських видів мистецтва тощо.

Разом з тим, недоцільним та завчасним вважаємо прийняття, пропонованого деякими вченими, такого універсального нормативно-правового акту як Кодекс законів про культуру [3, с. 41]. На теперішній час абсолютно не зрозумілими залишаються питання щодо його структури, змісту, концептуального наповнення, принципів регулювання, подальшої системати-

зації діючого законодавства у сфері культури тощо. Законодавчо неврегульованим та досить актуальним на порядку денному залишається також питання надання археологічних послуг та порядку обігу археологічних об'єктів.

Використані джерела:

1. 79 % українців не задоволені рівнем культури у своєму місті. URL: <http://ridna.ua/2015/12/79-ukrajintiv-ne-zadovoleni-rivnem-kultury-u-svojemu-misti>.
2. Мерзляк А.В., Огнар'ов Є.С. Державне управління сферою культури: вітчизняний та зарубіжний досвід. URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2017-01\(17\)/4.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2017-01(17)/4.pdf)
3. Задохайло О.А. Організація управління культурою в Україні (адміністративно-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук / спец. 12.00.07. Харків, 2005. 186 с.

*Мамчій О.І.,
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

**ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСНОЇ ПРОЦЕДУРИ НА СЛУЖБУ
В НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ УКРАЇНИ ЯК ГАРАНТІЯ
ДОТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ
ГРОМАДЯН УКРАЇНИ**

Пріоритетним завданням для будь-якої держави має бути дотримання прав і свобод людини. Україна не є винятком та на державному рівні у Конституції України правам і свободам людини і громадянина присвячено окремий розділ.

Основним законом України закріплені рівні права громадян України, зокрема користування рівними правами доступу до державної служби [1]. Державна служба України базується саме на основних принципах, закріплених Конституцією України, у тому числі:

- принципі верховенства права, тобто забезпеченні прав і свобод людини і громадянина;

- забезпеченні рівного доступу до державної служби, що виражається у забороні всіх форм та проявів дискримінації, відсутності необґрунтованих обмежень або надання необґрунтованих переваг певним категоріям громадян під час вступу на державну службу та її проходження;

- політичній неупередженості, а саме недопущенні впливу політичних поглядів на дії та рішення державного службовця, а також утримання від демонстрації свого ставлення до політичних партій, демонстрації власних політичних поглядів під час виконання посадових обов'язків;